

CORINT

CLASICI AI LITERATURII

F. SCOTT FITZGERALD

Marele Gatsby

F. SCOTT FITZGERALD

Marele Gatsby

Ediția a II-a

Traducere din limba engleză și note de
SIMONA GOȘU

Studiu introductiv de
ANCA PEIU

CLASICI AI LITERATURII

CAPITOLUL I

Pe vremea când eram mai tânăr și mai vulnerabil, tata mi-a dat un sfat pe care de atunci l-am tot răsucit pe toate părțile în mintea mea: „Ori de câte ori îți va veni să critici pe cineva, mi-a spus el, ține cont că nu toți oamenii de pe lumea asta au avut parte de avantajele pe care le-ai avut tu.”

Doar atât mi-a spus, pentru că așa erau, de obicei, conversațiile noastre – neobișnuit de rezervate, dar extrem de edificatoare – și am înțeles că intenționase să-mi transmită mult mai mult. Prin urmare, am tendința să nu-mi exprim părerile, să nu critic pe nimeni, obicei datorită căruia mi s-au dezvăluit multe firi curioase și din cauza căruia, nu de puține ori, am devenit victima unor pisălogi inveterați. Cei cu o gândire anormală observă această calitate când o întâlnesc la o persoană normală și se agață repede de aceasta și așa s-a întâmplat în vremea studenției mele, când am fost adesea acuzat pe nedrept că mă port ca un politician, pentru că eram la curent cu suferințele ascunse ale unor necunoscuți de-a dreptul smintiți. Majoritatea confidențelor care mi s-au făcut au fost nedorite – căci de multe ori m-am prefăcut că dorm, că sunt ocupat sau am afișat chiar o atitudine zeflemitoare și ostilă când remarcam semnele de netăgăduit că o dezvăluire intimă se întrevește la orizont, pentru că dezvăluirile intime pe care le fac tinerii sau, cel puțin, modul în care le formulează aceștia sunt, de obicei, plagiate sau ciuntite de tăinuiri evidente.

Lipsa criticilor și neexprimarea părerilor devin materia din care înfloresc speranțele nemăsurate. Și acum mi-e puțin teamă că pierd ceva din vedere dacă uit că – așa cum mi-a sugerat, cu snobism, tata și cum repet, tot cu snobism, la rândul meu – simțul virtuților și convențiilor fundamentale, al decenței și buneicuviințe ni se împarte în porții inegale la naștere.

Și, după ce m-am lăudat atât cu toleranța mea, trebuie să recunosc că până și toleranța are o limită. Felul în care ne comportăm poate avea ca temelie o stâncă solidă sau un teren mlăștinos, dar, de la un anumit punct încolo, pur și simplu nu mă mai sinchiesc ce temelie are. Când m-am întors de pe Coasta de Est toamna trecută, simțeam că mi-aș fi dorit ca lumea să se acopere cu o uniformă și să ia cumva, pentru totdeauna, „poziția de drepți” în ce privește moralitatea; nu-mi mai doream incursiuni turbulente, nici strecurări confidentiale, privilegiate în sufletul omenesc. Doar Gatsby, omul care dă numele acestei cărți, a fost scutit de această reacție a mea – tocmai Gatsby, care reprezenta tot ce disprețuiesc eu mai sincer. Dacă personalitatea e doar felul de a fi, doar o înlănțuire neîntreruptă de gesturi reușite, atunci el avea ceva nemaipomenit, splendid, un soi de sensibilitate exacerbată la promisiunile vieții, ca și cum s-ar fi înrudit cu unul dintre acele aparate complicate care înregistrează cutremurele de la o depărtare de zeci de mii de kilometri. Această sensibilitate sporită, această capacitate de a reacționa, nu avea nimic de-a face cu impresionabilitatea lipsită de vlagă care este înnobilită fiind numită „temperament creativ” – era un dar extraordinar adus speranței, o romantică vioiciune cum nu am mai întâlnit la nimeni și pe care, foarte probabil, nu o voi mai întâlni vreodată. Nu, Gatsby s-a dovedit, în cele din urmă, a fi în regulă; doar ceea ce îl frământa pe Gatsby, praful scârbos care se înălța drept consecință a visurilor lui, acesta a fost cel care mi-a domolit, o vreme, interesul față de suferințele deșarte și exaltările trecătoare ale oamenilor.

De trei generații încoace, ai mei sunt niște înstăriți oameni de seamă ai unui oraș din Vestul Mijlociu. Familia Carraway¹ este un fel de clan și tradiția spune că suntem urmașii ducilor de Buccleuch², dar adevăratul întemeietor al ramurii din care provin eu a fost fratele bunicului meu, care a ajuns aici în 1851 și a trimis pe cineva să lupte în locul lui în Războiul Civil American, punând apoi bazele afacerii angro cu articole de fierărie, de care tatăl meu se ocupă în prezent.

Niciodată nu l-am întâlnit pe acest străunchi, dar se pare că seamănă cu el – asta dacă e să ne referim la portretul său neînduplecat³ din biroul tatălui meu. Am absolvit universitatea în New Haven⁴, în 1915, la doar un sfert de veac după tatăl meu și, puțin mai târziu, am luat parte la acea întârziată migrație teutonică, cunoscută sub numele de Marele Război⁵. M-am desfătat atât de mult cu acel contraatac, încât m-am reîntors acasă plin de neliniște. În loc

¹ Numele de familie al naratorului este omofonul lui *caraway* (engl.), „chimen (*Carum carvi*)” (n. red.).

² Ducele de Buccleuch este un titlu creat în secolul al XVII-lea pentru James Scott (1649–1685), cel dintâi fiu ilegitim al monarhului britanic Carol al II-lea. James s-a căsătorit cu Anne Scott, contesă de Buccleuch (1651–1732). Deținătorii acestui titlu fac parte din aristocrația scoțiană, iar ducele de Buccleuch este conducătorul ereditar al unuia dintre cele mai vechi clanuri scoțiene, Scott. Scriitorul sir Walter Scott era descendent direct din ducii de Buccleuch, iar deținătorul actual al titlului, Richard Scott (n. 1954), cel de-al zecelea duce de Buccleuch, este cel mai mare proprietar de pământ din Marea Britanie (n. red.).

³ Termenul *hard-boiled* (engl.), „neînduplecat, aspru, dur; (d. ouă) răscopt”, poate fi și o aluzie la subgenul literaturii polițiste apărut la mijlocul anilor 1920 și cultivat de scriitori precum Dashiell Hammett sau Raymond Chandler și care se remarcă prin descrieri dure, cinice și prin faptul că personajele principale erau detectivi lipsiți de emoții, care deveneau adevărați antieroi (n. tr.).

⁴ Autorul se referă la Universitatea Yale (n. tr.).

⁵ *Great War* (engl.), termen care desemnează Primul Război Mondial în lumea anglo-saxonă (n. tr.).

să mai fie centrul cald al lumii, Vestul Mijlociu semăna acum cu marginea părăginită a pământului. Așa că am hotărât să merg pe Coasta de Est și să învăț cum se desfășoară afacerile cu obligațiuni. Toată lumea făcea afaceri cu obligațiuni, așa că am presupus că mai este loc pentru încă o persoană. Mătușile mele și unchiul mei au dezbătut cu toții chestiunea, de parcă mi-ar fi ales școala particulară¹ unde să învăț și, în final, au spus: „Păi... fie!”, cu niște expresii foarte grave, nehotărâte așternute pe chip. Tata a fost de acord să mă susțină financiar timp de un an și, după mai multe amânări, am ajuns pe Coasta de Est, pentru totdeauna – credeam eu – în primăvara anului 1922.

Cel mai economicos ar fi fost să-mi închiriez o cameră în oraș, dar, cum urma sezonul călduros, iar eu de-abia mă întorsesem din locuri cu pajiști întinse și copaci prietenoși, de îndată ce un tânăr de la birou mi-a sugerat să închiriem împreună o casă într-un orășel, de unde să facem naveta, am și fost de acord că e o idee foarte bună. A găsit casa, un bungalow dărăpănat, bătut de ploii, cu o chirie de 80 de dolari pe lună, dar, în ultimul moment, firma l-a chemat pe amicul meu la Washington, iar eu m-am dus singur la țară. Aveam un câine – cel puțin, l-am avut vreo câteva zile, până a fugit –, o rablă de Dodge și o îngrijitoare finlandeză care îmi făcea patul și îmi pregătea micul-dejun și care mormăia singură vorbe de duh în finlandeză, în fața aragazului.

În primele zile, m-am simțit singur până când, într-o dimineață, un bărbat sosit aici în urma mea m-a oprit pe drum:

— Cum se ajunge în satul West Egg²? m-a întrebat, neajutorat.

¹ *Prep school* (engl.) este un termen care, în SUA, denumește o școală privată, unde elevii peste unsprezece ani se pregătesc pentru admiterea la colegiu sau universitate (n. tr.).

² Numele așezării fictive este alcătuit din *west* (engl.), „vest, apus”, și *egg* (engl.), „ou; germen”. Cel de-al doilea cuvânt mai poate însemna, în argoul american, și „ins, persoană” (n. red.).

I-am explicat. Și, în timp ce mi-am continuat drumul, nu m-am mai simțit singur. Devenisem o călăuză, un deschizător de drumuri, cel dintâi colonist. Omul îmi acordase, cu nonșalanță, cetățenia de onoare a aceluia loc.

Odată cu primele raze de soare și cu ivirea frunzelor care au încărcat copacii – și care au crescut așa cum cresc lucrurile iute-iute în filme –, am început să am convingerea aceea familiară că viața începe din nou vara.

În primul rând, aveam atât de mult de citit și aerul pe care-l respiram era atât de sănătos și de proaspăt! Mi-am cumpărat mai multe cărți despre bănci, credite și fonduri de investiții, care, așezate pe raft, cu cotoarele lor roșii și aurii, ca monedele proaspăt ieșite de la monetărie, promiteau să-mi dezvăluie secretele strălucite, pe care doar Midas, Morgan și Mecena¹ le mai cunoscuseră. Și, în plus, aveam nobila intenție de a mai citi multe alte cărți. La universitate, avusesem destule preocupări literare – într-un an, scrisesem chiar o serie de articole foarte solemne și inteligibile pentru revista *Yale News*², iar acum aveam să readuc în viața mea aceste lucruri și să redevin cel mai limitat dintre specialiști, „omul care știe puțin din toate”. Nu este doar o maximă – într-adevăr, viața se vede mult mai bine de la o singură fereastră, până la urmă.

Doar norocul făcuse să găsesc o casă de închiriat într-una dintre cele mai ciudate comunități din America de Nord. Casa

¹ Midas a fost, conform mitologiei grecești, un rege frigian cunoscut pentru că transforma orice atingea în aur; J.P. Morgan (1837–1913) a fost un bancher american, mare filantrop, iar Mecena (70 î.H.–8 d.H.), un politician roman, celebru patron al artelor (n. tr.).

² *Yale Daily News* este denumirea celui mai vechi ziar studentesc care apare la Yale încă din 1878, fără întrerupere. Prin redacția sa au trecut personalități celebre precum Henry Luce (1898–1967), fondatorul publicațiilor *Time*, *Fortune*, *Sports Illustrated* etc., editorul Briton Hadden (1898–1929), co-fondator al *Time*, sau scriitorul Christopher Buckley (n. 1952) (n. red.).

se afla pe insula aceea turbulentă¹ și îngustă, care ajunge până în estul New Yorkului și în care se găsesc, printre alte curiozități naturale, două forme de relief neobișnuite. La 32 de kilometri de oraș, o pereche de ouă imense, identic conturate și despărțite doar de un așa-zis golfuleț, se ivesc într-una din cele mai domesticite întinderi de ape sărate din emisfera vestică, imensa curte acoperită de apă a estuarului Long Island. Nu sunt perfect ovale – asemenea oului din povestea lui Columb, amândouă sunt turtite la bază –, dar probabil că asemănarea lor fizică este o sursă de continuă confuzie pentru pescărușii ce zboară pe deasupra lor. Pentru ființele lipsite de aripi, un fenomen și mai impresionant îl reprezintă deosebirile dintre ele, mai puțin în ce privește forma și mărimea.

Eu locuiam în West Egg, acela... ei bine, acela mai puțin la modă dintre cele două ouă, deși aceasta nu ar fi decât o comparație cu totul superficială, dacă ne gândim la contrastul bizar și chiar sinistru dintre ele. Casa mea se afla chiar în vârful oului, la numai 46 de metri depărtare de estuar, fiind înghesuită între două proprietăți care se închiriau cu vreo 12 000–15 000 de dolari pe sezon. Acea din dreapta era o construcție colosală, după toate standardele. Era, pur și simplu, o imitație a unui anume *Hôtel de Ville*² din Normandia, cu un turn nou-nouț pe o latură, acoperit de o barbă subțire de iederă sălbatică, o piscină de marmură și peste 40 de acri de peluze și grădini. Aceasta era reședința lui Gatsby. Sau, mai degrabă, pentru că încă nu îl cunoșteam pe domnul Gatsby, era reședința unui gentleman cu acest nume. Casa mea era o urățenie, dar o urățenie mică-mititică – era ascunsă, așa că aveam vedere către larg, către o parte din peluza vecinului meu și către reconfortanta proximitate a milionarilor – și toate acestea cu numai 80 de dolari pe lună.

¹ Este pentru a doua și ultima oară în acest roman când autorul folosește acest verb, *riotous* (engl.), „gălăgios, zgomotos; turbulent”, prima oară fusese în legătură cu incursiunile „în sufletul omenesc” (n. red.).

² „Primărie” (fr. în original) (n. red.).

Pe partea cealaltă a insulei, palatele albe ale mondenului East Egg sclipeau în luciul apei, iar povestea acestei veri începe cu adevărat în seara în care am mers cu mașina până acolo, să iau cina cu soții Buchanan. Daisy era verișoara mea de-a doua, iar pe Tom îl cunoscusem în perioada studenției. Imediat după război, petrecusem două zile cu ei la Chicago.

Printre diverse alte realizări sportive, soțul fusese și unul dintre cei mai puternici fundași care jucaseră vreodată fotbal american la New Haven – devenind un fel de simbol național, unul dintre acei tineri care la 21 de ani atinge un nivel rar de măiestrie într-un domeniu limitat, încât orice ar mai face după aceea va purta izul dezamăgirii. Familia sa era extrem de bogată – chiar și la universitate libertatea de care dispunea în materie de bani îi atrăgea motive de critică –, dar plecase din Chicago și ajunsese pe Coasta de Est, într-un fel care te lăsa cu gura căscată: spre exemplu, adusese din Lake Forest o herghelie de ponei pentru jucat polo. Era greu să îți închipui cum un bărbat de vârsta mea putea fi atât de bogat, încât să își permită așa ceva.

De ce veniseră pe Coasta de Est nu am habar. Stătuseră un an în Franța, fără un motiv anume, după care rătăciseră pe ici, pe colo, fără astâmpăr, pe oriunde se juca polo și se strângeau bogații împreună. De-acum se mutaseră definitiv acolo, mi-a spus Daisy la telefon, dar nu am crezut-o – nu puteam citi ce era în sufletul lui Daisy, dar simțeam că Tom avea să rătăcească mereu, căutând, puțin nostalgic, agitația dramatică a cine știe cărui meci important de fotbal.

Și așa se face că, într-o seară caldă, cu vânt, am ajuns cu mașina până în East Egg, ca să mă văd cu doi prieteni pe care nu-i știam mai deloc. Casa lor era chiar mai sofisticată decât mă așteptam, o reședință colonială, în stil georgian, o combinație veselă de roșu și alb, cu vedere spre golf. Peluza începea de pe plajă și se întindea până la intrarea principală, pe vreo 400 de metri, printre ceașuri solare, alei din cărămidă și grădini cu tufișuri care parcă

luaseră foc, roșu-aprins, iar, când ajungea în dreptul casei, se pierdea, îmbrățișând clădirea în vrejuri strălucitoare, ca și cum nu s-ar fi putut opri din fugă. Fațada era străbătută de un rând de ferestre-uși, cu reflexii aurii acum, larg deschise în bătaia vântului cald al după-amiezii, iar Tom Buchanan, în haine de călărie, stătea proțâpit, cu picioarele rășchirate, pe terasa din față.

Se schimbase față de anii când era student în New Haven. Era acum un bărbat robust, blond, de treizeci și ceva de ani, cu o înfățișare mai degrabă dură și o atitudine de încrezut. Ochii strălucitori și aroganți îi dominau chipul și dădeau impresia că se apleacă mereu, agresiv, înainte. Nici măcar linia efeminată a costumului de călărie nu-i putea ascunde trupul foarte viguros – părea că apasă atât de tare cizmele lucioase din picioare, încât șireturile de sus stăteau să se desfacă din cauza presiunii, iar mușchii puternici i se vedeau prin haina subțire când își mișca umărul. Era un trup de o forță uriașă – un trup nemilos.

Vocea groasă și răgușită de tenor accentua impresia pe care o crea celor din jur cum că ar fi fost o persoană arțăgoasă. În vocea lui se simțea și o notă de dispreț patern, chiar și când se adresa persoanelor pe care le agreea – și drept e că în New Haven existaseră unii care îl urăseră de moarte.

Părea că spune din toată ființa sa: „Uite, să nu crezi cumva că părerea mea față de aceste chestiuni este definitivă, doar pentru că sunt mai puternic și mai bărbat decât tine.” Făcuserăm parte din aceeași asociație a studenților din ultimii ani¹ și, chiar dacă

¹ *Senior Society* (engl.) este denumirea generică a societăților secrete ale studenților de la Universitatea Yale. Cele mai vechi astfel de organizații sunt: Skull and Bones („Craniul și oasele”, înființată în 1832), Scroll and Key („Papirusul și cheia”, întemeiată în 1842), Wolf’s Head („Căpățâna lupului”, înființată în 1884), Book and Snake („Cartea și Șarpele”, înființată în 1863) și Elihu (întemeiată în 1905 și botezată după numele filantropului Elihu Yale (1649–1721), negustorul bogat care a fost extrem de generos cu universitatea din Connecticut) (n. red.).

nu fuseserăm deloc apropiați, mereu am avut impresia că mă simpatiza și că voia să-l plac cu acea nostalgie sfidătoare, aspră care îl caracteriza.

Am discutat câteva minute pe terasa însorită:

— Am un loc frumos aici, a spus, în timp ce ochii îi scăpărau, neliniștiți.

Mă apucă de braț, făcându-mă să mă răsucesc pe călcâie, ridică în aer o mână lată, netedă și păru să schițeze panorama din față, dezvăluindu-mi, în același timp, o grădină în stil italian¹, care se întindea pe o jumătate de acru, cu trandafiri ce împrăștiau un miros intens, amețitor și o bărcuță cu motor, pe care marea o aducea întruna la mal.

— A fost al lui Demaine, petrolistul. Mă luă din nou de braț politicoș, cu un gest brusc, făcându-mă să mă răsucesc în direcție opusă: Să mergem înăuntru!

Am traversat un culoar cu tavan înalt și am ajuns într-un spațiu cu o lumină trandafirie, discret legat de casă prin niște glasvanduri aflate la fiecare capăt al clădirii. Ferestrele erau întredeschise, iar iarba verde, care se reflecta în lumina albă a geamurilor, părea să fi crescut puțin până în casă. Vântul sufla ușor în cameră, umflând perdelele care semănau cu niște steaguri palide, răsucindu-le în sus, înspre tavanul care semăna cu un tort de nuntă glazurat – și, apoi, unduindu-le deasupra covorașului de culoarea vinului, aruncând umbre pe acesta, întocmai ca vântul deasupra mării.

Singurul lucru cu totul imobil din cameră era o canapea enormă, pe care două tinere păreau să plutească de parcă s-ar fi aflat într-un balon ancorat. Amândouă erau îmbrăcate în alb, iar rochiile li se unduiau și fluturau de parcă tocmai s-ar fi întors, purtate de vânt, dintr-un zbor scurt în jurul casei. Cred că am rămas așa în picioare

¹ Tip de grădină creat în zona Florenței, la începuturile Renașterii italiene, caracterizat prin alei și peluze simetrice, cu fântâni arteziene și cărări împodobite cu statui (n. red.).

câteva clipe, ascultând vântul care sufla și flutura perdelele, și gemătul tabloului de pe perete. Apoi, am auzit un bufnet când Tom Buchanan a închis ferestrele din spate, iar șuierul vântului s-a risipit prin încăperea, iar perdelele și covorașul, împreună cu cele două tinere, au coborât parcă lin pe podea.

Cea mai tânără dintre ele îmi era necunoscută. Stătea întinsă, ocupând toată canapeaua, complet nemișcată, cu bărbia puțin ridicată, ca și cum ar fi ținut acolo în echilibru un obiect care stătea să cadă. Chiar dacă mă văzuse cu coada ochiului, nu a dat niciun semn că m-ar fi observat – și m-am mirat și eu că am murmurat o scuză pentru că le deranjasem cu sosirea mea.

Cealaltă era Daisy, care a dat să se ridice – aplecându-se puțin în față, cu o expresie calculată –, și a izbucnit un pic în râs, într-un fel absurd, fermecător, așa că am râs și eu, drept răspuns, înaintând în cameră.

— Sunt de-a dreptul pa-paralizată de fericire.

A râs din nou, de parcă spusese cine știe ce vorbă de duh și mi-a luat mâna într-a ei o secundă, privindu-mă în ochi și jurând că eram singura persoană din lume pe care își dorea să o vadă din tot sufletul. Așa era ea. Arătând în direcția fetei cu bărbia ridicată, îmi șopti că numele de familie al aceleia era Baker. (Unii spuneau despre Daisy că vorbea în șoaptă tocmai ca să-i facă pe oameni să se aplece către ea – o critică lipsită de importanță, care nu-i știrbea cu nimic din farmec.)

În orice caz, domnișoara Baker își mișcă buzele, încuviințând aproape imperceptibil din cap, după care își lăsă din nou, repede, capul pe spate – cu siguranță, obiectul pe care se străduia să-l țină în echilibru pe bărbie se clătina un pic, ceea ce îi provocase o spaimă teribilă. Și, din nou, m-am trezit îngăimând o scuză, căci până și cel mai mărunț semn de încredere deplină în sine îmi provoacă o admirație năucitoare.

Am privit-o din nou pe verișoara mea care a început să-mi pună întrebări cu glasul ei tulburător, șoptit. Era genul acela de glas pe

care îl ascuți cu atenție, cum urcă și coboară, ca și cum fiecare lucru spus ar fi un arpeggiu a cărui intonare nu are să se mai repete vreodată. Avea un chip trist și frumos, cu accente luminoase, ochi luminoși și o gură luminoasă, pătimeasă, dar glasul ei degaja o emoție pe care bărbații care o iubiseră nu o mai puteau uita: o subjugare melodiosă, un „ascultă-mă!” șoptit, destăinuirea faptului că tocmai săvârșise niște lucruri amuzante, fascinante, extraordinare și că astfel de lucruri amuzante și fascinante urmau să se petreacă, fără îndoială, și în ceasul care avea să urmeze.

I-am povestit cum m-am oprit în Chicago pentru o zi, în drum spre Coasta de Est, și cum mai mulți cunoscuți mă rugaseră să-i transmit toate urările de bine.

— Le e dor de mine? strigă ea, extaziată.

— Orașul e pustiu acum. Mașinile și-au vopsit roata din spate în negru pe post de coroană funerară, iar noaptea se aud numai bocete pe North Shore.

— Minunat! Hai să ne întoarcem, Tom! Chiar mâine, negreșit! După care adăugă din senin: Trebuie să vezi copilul.

— Mi-ar plăcea.

— Doarme. Are trei ani. N-ai mai văzut-o până acum?

— Nu, niciodată.

— Trebuie s-o vezi. E...

Tom Buchanan, care se tot învârtea fără astâmpăr prin cameră, se opri și își puse mâna pe umărul meu:

— Tu cu ce te ocupi, Nick?

— Cu tranzacționarea obligațiunilor.

— La ce firmă?

I-am răspuns.

— N-am auzit niciodată de asta, spuse, pe un ton hotărât.

Remarca lui m-a enervat:

— O s-auzi, am răspuns iute, o s-auzi dacă mai rămâi pe Coasta de Est.

— A, o să rămân pe Coasta de Est, nu-ți face griji, spuse el, aruncându-i o privire lui Daisy și apoi mie, ca și cum mai aștepta ceva. Aș fi un mare fraier să locuiesc în altă parte.

În momentul acesta, domnișoara Baker spuse: „Categoric!” Observația ei a fost atât de neașteptată, încât am tresărit – era primul cuvânt pe care-l rostise de când intrasem în cameră. Mai mult ca sigur că și ea a fost la fel de surprinsă ca mine, căci imediat căscă și, din câteva mișcări iuți, agile se ridică în picioare și ajunsese în mijlocul camerei:

— Am înțepenit, se plânse ea, nici nu mai știu de când zac pe canapeaua asta.

— Nu te uita la mine, ripostă Daisy, toată după-amiaza m-am chinuit să te duc la New York.

— Nu, mulțumesc, refuză domnișoara Baker, adresându-se celor patru cocktailuri care tocmai fuseseră aduse din oficiu. Mă antrenez în perioada asta.

Gazda o privi, cu scepticism:

— Serios? Și, zicând acestea, Tom dădu pe gât băutura de parcă ar fi sorbit o picătură de pe fundul paharului: Cum de reușești tu să duci un lucru până la capăt e-un mare mister pentru mine.

Am privit-o pe domnișoara Baker, întrebându-mă care or fi fost lucrurile pe care reușea ea „să le ducă până la capăt”. Îmi plăcea să o privesc. Era o fată zveltă, cu pieptul mic și avea o alură sportivă, pe care o accentua prin felul în care își îndrepta spatele, ca un tânăr cadet. Ochii săi cenușii, distanți mă urmăreau cu o curiozitate politicoasă de pe un chip obosit, încântător și plin de nemulțumire. În timp ce o priveam, mi s-a părut că o mai văzusem cândva... pe ea sau o poză cu ea.

— Dumneata locuiești în West Egg, remarcă, pe un ton disprețuitor. Cunosc pe cineva acolo.

— Eu, unul, nu știu pe absolut nimeni.

— Imposibil să nu-l știi pe Gatsby.

— Gatsby? se interesă Daisy. Care Gatsby?

Nici nu am apucat bine să-i răspund că e vorba de vecinul meu, că am și fost invitați la cină; apucându-mă de braț cu mâna sa încordată, ca un stăpân, Tom Buchanan mă sili să ies din cameră, ca și cum n-ar fi făcut decât să mute o piesă pe tabla de joc.

Subțirele, molatice, cu mâinile așezate delicat în șolduri, cele două tinere ne-o luară înainte, pe o terasă trandafirie, cu vedere către apus, unde patru lumânări pâlpâiau pe masă, în bătaia ușoară a vântului.

— De ce *lumânări*? obiectă Daisy, încruntându-se. Le stinse cu degetele: Peste două săptămâni va fi cea mai lungă zi din an. Ne privi pe toți, radioasă: Vi se întâmplă să așteptați cea mai lungă zi din an și apoi s-o ratați? Eu mereu aștept cea mai lungă zi din an și-apoi o pierd.

— Ar trebui să facem și noi niște planuri, căscă domnișoara Baker, așezându-se la masă ca și cum s-ar fi băgat în pat să se culce.

— Bine, spuse Daisy. Ce planuri să facem? Și se întoarse neajutorată către mine: Ce planuri face lumea? Până să-i răspund, își fixă privirea asupra degetului mic de la mână, cu o expresie îngrozită: Uite! se plânse ea. Mă doare. Ne-am uitat cu toții – degetul era învinețit în dreptul încheieturii: Tu ai făcut asta, Tom! spuse, pe un ton acuzator. Știu că n-ai făcut-o intenționat, dar ai *făcut-o*, totuși. Cu asta m-am ales, așa-mi trebuie dacă m-am măritat c-o brută, c-un specimen uriaș, c-o matahală...

— Nu-mi place cuvântul ăsta, „matahală”, ripostă Tom, supărat, nici măcar atunci când e spus în glumă!

— „Matahală”, repetă Daisy.

Din când în când, ea și domnișoara Baker vorbeau în același timp, fără ostentație și fără sens, zeflemitor, dar nu se poate spune că trăncăneau, căci era ceva la fel de relaxat precum rochiile lor albe și privirile lor impersonale, lipsite de orice dorință. Se aflau aici – și ne acceptau pe mine și pe Tom, străduindu-se, cu politețe și o oarecare plăcere, să ne facă să ne simțim bine și să se simtă bine, la rândul lor. Știau că cina avea să se sfârșească în curând și că, în scurt timp, și

seara avea să treacă și să fie dată uitării, cu nepăsare. Totul era diferit față de serile din Vest, unde fiecare ceas trecea în galop, până în ultima clipă, așteptând mereu, dezamăgit, un lucru sau altul, cu o groază absolută și plină de zbulucim față de momentul prezent.

— Mă faci să mă simt lipsit de maniere, Daisy, am mărturisit după cel de-al doilea pahar de vin de Bordeaux cu miros de dop, dar altfel destul de spectaculos. De ce nu vorbiți și voi despre recolte sau despre altceva?

Nu am avut intenția să transmit ceva anume, dar remarcă mea a fost primită într-un mod cu totul neașteptat:

— S-a ales praful de civilizație! izbucni Tom cu violență. Am ajuns un mare pesimist. Ai citit, cumva, *Ascensiunea imperiilor de culoare*¹, de unu', Goddard²?

— Nu, de ce? am replicat, destul de mirat de tonul său.

— Păi, e-o carte extraordinară, pe care toată lumea ar trebui s-o citească. Ideea e că, dacă n-avem grijă, rasa albă o să... o să dispară cu totul. E demonstrat științific.

¹ Personajul citează greșit numele (și autorul) uneia dintre cele mai cunoscute cărți scrise de Lothrop Stoddard, *The Rising Tide of Color: The Threat Against White-World Supremacy* („Marea în creștere a celor de culoare. Amenințarea la adresa supremației mondiale a albilor”) (1920), în care autorul își expune previziunile referitoare la dispariția imperiilor coloniale din cauza înmulțirii populațiilor de culoare și militează pentru aplicarea principiilor eugeniei pentru separarea a ceea ce el numește „rasele primordiale” (n. red.).

² De fapt, Theodore Lothrop Stoddard (1883–1950), istoric, jurnalist și politolog american, adept al eugeniei, care a scris zeci de cărți în care își descria teoriile conform cărora civilizația este un produs al rasei și atrăgea atenția asupra dispariției civilizației occidentale cauzate de creșterea numărului populațiilor de culoare. A fost membru al American Historical Association, American Political Science Association și al Academy of Political Science, dar și membru în consiliul de administrație al American Birth Control League, una dintre primele organizații americane care au luptat pentru dreptul femeilor de a avorta în mod legal (n. red.).

CĂRȚILE DE CARE NU TE DESPARȚI NICIODATĂ!

Clasici ai literaturii reprezintă colecția de cărți pe care le citești măcar o dată în viață. Sunt acele narațiuni care te formează, care îți amintesc cine ești și care te însoțesc pretutindeni. Autorii de geniu și operele lor strălucite li se adresează atât celor care se află la început de drum și care descoperă moștenirea culturală a umanității, cât și aceluia care se întorc la pasiunea pentru clasic.

Romane captivante, nuvele și proze scurte splendide, povești de un realism feroce sau care creează lumi – aceasta este marea literatură, confirmată de cele mai prestigioase premii și de preferința nestrămutată a generații de cititori.

Să ne lăsăm purtați de cărțile care au schimbat lumea, care au provocat gândirea, care au transformat *zeitgeist*-ul!

F. SCOTT FITZGERALD

Marele Gatsby

TRADUCERE DE SIMONA GOȘU

STUDIU INTRODUCȚIV DE ANCA PEIU

„Romanul acesta [*Marele Gatsby*] este aproape de perfecțiune. Ai scris o capodoperă dată naibii!”

ERNEST HEMINGWAY

„*Marele Gatsby* e un roman elaborat cu atâta, extraordinară migală – scenele sale sunt atât de pe deplin realizate, evocările sentimentelor, atât de delicate, limbajul său are atât de multe straturi –, încât [...] trebuie să îl studiezi rînd cu rînd [...] pentru a-i putea aprecia adevărata valoare.”

HARUKI MURAKAMI

Partener media:

**OBSERVATOR
CULTURAL** —

ISBN: 978-606-088-587-0

9 786060 885870

www.edituracorint.ro